

Vogelwacht Bolsward en omgeving heeft veel mooi weidevogelland

Maak van kievit nationale vogel van Fryslân

Wachtwoord is een vaste rubriek in Vanellus. Het schetst een beeld van het reilen en zeilen van één van de ongeveer honderd vogelwachten die in Fryslân actief zijn. Wat doet een plaatselijke vogelwacht en wat zijn de drijfveren van de mensen die zich daarvoor inzetten? De rubriek gaat over hun werk en hun belevenissen.

Wachtwoord

Gosse Hofstra is penningmeester/secretaris van Vogelwacht Bolsward en omgeving en woont aan de Fûgelleane. 'Né, dat is gewoan tafal.' Aan de overkant van de wijk waar hij woont, begint het weidevogelgebied waar ooit het bekende Ugoklooster heeft gestaan en waar nu boer Wytse Brandsma zorgt voor ideale omstandigheden voor de vogels met greppels, rûge dong en voldoende water.

Even verderop in hetzelfde gebied ligt het bedrijf van nog zo'n fanatieke vogelboer: Ruurd Abma. Ook die wil water in de greppels en het liefst een beste beurt maken bij de weidevogels. Het gebied met zoveel vogels is ook populair bij de nazorgers. Dat zijn bestuurslid Wiebe Palstra en het 82-jarige erelid Rimmer Stoelinga.

We nemen een kijkje in het gebied samen met voorzitter Eugène Rosenau en manusje van alles Jan Kroese. Hofstra geeft tekst en uitleg. Het gaat niet alleen om weidevogels maar ook over de zwaluwwand die hier vijf jaar geleden is geplaatst en nestgelegenheid biedt aan 45 oeverzwaluwen. 'We ha flink wat leden en donateurs en hiene op dat momint wol wat jild oer. Dit like ús in goede besteging.'

Plasdras en zwaluwwand

Het wandelpad op de rand van de stad is populair vanwege het uitzicht op de polder,

Voorzitter Eugène Rosenau, met rechts penningmeester/secretaris Gosse Hofstra en links bestuurslid Jan Kroese.

de plasdras die hier is aangelegd (en veel vogels trekt) en de zwaluwwand aan de rand van het water. Daarom regelde Hofstra een

bord van flinke omvang waarop alle wetenswaardigheden over het doel en nut van de nestgelegenheden worden uitgelegd.

Het bord dat tekst en uitleg geeft over de oeverzwaluw en de zwaluwwand aan de rand van Bolsward.

Boer Brandsma is biologisch en staat dichtbij de natuur. Dat zie je aan z'n land. Hij doet aan natuur- en weidevogelbeheer en stelt zich ten doel de koe zoveel mogelijk in haar waarde te laten en de natuur zoveel mogelijk haar gang te laten gaan. Dat betekent dat de koeien hoorn hebben en dat oormerken worden geweigerd. Dat leverde de eigenzinnige boer meerdere keren gedoe op met de overheid.

Enthousiast en positief

Vogelwacht Bolsward en omgeving heeft te maken met dezelfde problemen als collega-vogelwachten, zoals een afnemende interesse en de frustratie van alsmaar toenemende predatie, maar laat daardoor de stemming niet bederven. De drie bestuursleden waarmee we om tafel zitten stralen van enthousiasme en positieve energie.

De zwaluwwand telt 45 nestplaatsen die bijna altijd volledig bezet zijn.

Vogelwacht Bolsward neemt zichzelf van huis uit een echte aaisikersklub, vertellen de bestuursleden waarmee we dit gesprek hebben. Het is voor hen moeilijk te accepteren dat het eerste legsel niet mag worden geraapt. De kievit broedt volgens hen gewoon te vroeg. Het is voor de jongen of te koud, of te droog, of ze worden gedood bij het eerste maaiwerk van de boer. 'De eerste aaien fan de lijp binne gewoan kânsleas', zeggen ze.

'Dat sizze wy net allinne, de deskundigen ek', zegt Hofstra. Kroese: 'De lijp hat yn elts gefal neat oan dit belied fan de oerheid'. Ze maken zich ook zorgen om het verdwijnen van de kievit uit Fryslân. Volgens Kroese vertrekken ze naar Overijssel en naar Duitsland omdat daar meer nat land is. In de vorige Vanellus pleitte Kroese ervoor om de kievit tot nationale vogel van Fryslân te benoemen.

Fryfjildman

Kroese heeft 'fryfjildman' als mailadres en dat zegt genoeg. Hij is een echte vrijbouter die altijd op zoek is naar allerlei interessants op het gebied van de flora en fauna en zich graag bemoeit wat zaken die weidevogels raken, achter nesten aan en boeren hulp bieden. Pas als er een einde zou komen aan het vrij bewegen in het veld, zou voor hem de aardigheid er af zijn.

Kroese is de nazorger op het bedrijf van Bôte de Boer in Rytseterp bij Tjerkwerd, de grootste skriezeboer in Súdwest-Fryslân. In de winter doet hij mee met de jachtgroep om de predatiedruk in dit gebied te verminderen door het aantal vossen te verkleinen. 'As we neat dogge, giet it mâl', zegt hij. In de buurt van vogelboer Murk Nijdam in Wommels 'ha de fosk en stienmud in hiel gebiet leechfretten'.

Het vrije veld is ook de grote hobby van voorzitter Eugène Rosenau. Hij is 64 jaar en zes jaar geleden in het bestuur gekomen, tegelijk met een paar anderen. 'Wêr ha ik it minste wurk fan', luidde zijn vraag. 'Foarsitter? No, dan wurd ik dat?' Een belangrijke opdracht voor het bestuur is verjonging, zeggen de drie. In het jaarboekje wordt een dringende oproep daartoe gedaan.

Hofstra komt van oorsprong uit Schraard, is 71 jaar en was rond z'n twintigste al lid van de vogelwacht. Bestuurslid werd hij toen hij in 2010 met pensioen ging. De eerste opdracht was het 65-jarig bestaan van de vogelwacht te vieren. 'Doe ha wy flink útpakt.' Bij Bolsward en omstreken horen ook plaatsen als Schettens, Longerhouw, Nijland en nog een paar anderen. Drie jaar geleden werden Parrega en Hieslum toegevoegd.

Het agrarische gebied met veel oud grasland en greppels, waar vroeger het Ugoklooster stond, prima voor weidevogels.

Prijs omhoog

Als penningmeester heeft Hofstra als eerste actie de kosten van het lidmaatschap van 3,50 naar 7,50 euro gebracht. 'It wie noch minder dan de ôfdracht oan de BFWV.' Of dat storm onder leden veroorzaakte? 'Om precies te wêzen, we ha ien reaksje krigen.' De club draait goed, zegt Hofstra. Na de zwaluwwand staat er een volgend project op stapel: het bouwen van een zwaluwentil.

Vogelwacht Bolsward heeft zich ten doel gesteld: bescherming en telling van de weidevogels, wintervoeding voor zang- en watervogels, het beschikbaar stellen en controleren van nestkasten in Bolsward en de bewoners en met name de jeugd van Bolsward en omgeving betrekken bij de natuur. Hoeveel broedkasten er in en rond de stad hangen? Rosenau denkt ongeveer 65. De vereniging heeft 340 leden/donateurs. 58 nazorgers in 62 rayons zorgen voor 3400 hectare. Daarnaast doen ze flink wat beheer en de alarmtellingen bij twee agrarische natuurverenigingen, De Súdwestkust en Westergo. 'Wy binne der fûl op om it de boeren neit sin te dwaan', zeggen de drie bestuurders vol overtuiging.

In het bestuur zorgt Marco van Spanning voor de coördinatie van de nazorg en Wiebe Palstra is verantwoordelijk voor de coördinatie van de broedzorg. Een mooi clubje, zeggen de anderen. 'Mannen dy't altyd sizze: dat komt wol klear en der dan ek foar soargje.' Het jaarboek wordt gemaakt door het eerdere bestuurslid Philip de Vries en Rutger de Lange.

Jaarverslag een fenomeen

Het jaarverslag is een fenomeen bij Bolsward en omgeving. Het is een boekwerk van zestig pagina's. Het drukken kost 1500 euro, evenveel als de advertentieopbrengsten, zegt Hofstra trots. Het boekje straalt een grote mate van samenwerking en betrokkenheid uit van iedereen die wat voor de vogelwacht wil doen, particulieren en bedrijven. Of het nu gaat om het tellen van weidevogels of kerkuilen of om de inventarisatie van oeverzwaluwen of de ransuil, alles verdient aandacht en krijgt dat ook. Zo maakt de voorzitter melding van duizend euro die ze van de opgeheven wandelclub Meerslag om Bolsward kregen. Die gaan naar de kerk-

uilengroep voor de aanschaf van een lichtgewicht ladder. 'Prachtich toch?'

Ook veehouders en loonwerkers worden in de jaargids uitvoerig toegesproken: Als u in het broedseizoen van plan bent werkzaamheden op uw landerijen te verrichten of vee los te laten, bel dan tijdig met de vliegende brigade onder leiding van Watze Terra. Dan helpen we u. En als het om sleepslangen gaat, wordt het gebruik van de nestspan extra aanbevolen.

Of er nog toekomst is voor de vogelwacht? De mannen van Bolsward kennen geen twijfel. 'Wat wil je ook als je gek bent van natuur en vogels zoals zij. 'Jawis, wolle we der graach mear jongeren by ha', zegt Rosenau. 'Der is altyd in hiel soad aksje by ús yn it gebiet', vult Kroese aan. Hij vertelt over de hevel waarmee in Exmorra water over het land wordt gebracht. Dat dogge jo foar boeren dy't ek wat dwaan wolle foar de fûgels.'

Tekst en foto's: Wiebe Dijkstra

Rapportage van de hoofdsorten 2018 van Vogelwacht Bolsward

Soort	Totalen			Nest status			Alarmtellingen		
	Nesten	Broedparen	Totaal	uitgekomen	verloren	onbekend	alarm1	alarm2	alarm3
Kievit	198	13	211	30	37	101	24	19	21
Grutto	203	42	245	35	6	124	111	119	82
Scholekster	98	9	107	13	5	54	16	17	14
Tureluur	70	18	88	9	2	49	58	54	54